

Egyre szörnyűbb titkokat tár fel az amerikai hadiipar vizsgálata

Merénylet az emberiség ellen — A kartelltag még akkor is nyert, ha versenytársa kapott üzletet — Zacharov „a világ legnagyobb embere” — Clémenceau fiának „jó szolgálatait”

London, szeptember 5.

Washingtonból jelentik: A washingtoni hadiipari vizsgálóbizottság első leleplezése óriási feltűnést keltett Londonban. Harris Carse, az Electric Boat Company elnöke, a vizsgálóbizottság előtt tett további vallomása során kijelentette, hogy vállalata a különböző kartellszerű megállapodások révén, akkor is nyert, ha versenytársa kötötte meg az üzletet.

Szabadalmára 1916-tól 1927-ig az angol Wickers-cégtől kapott használati engedélyt. Ezen az úton a japán, holland, ausztráliai és spanyol hadianyaggyárak is használhatták a szabadalmakat. A Wickers-cégtől 444.000 fontot, az egyik spanyol cégtől 204.000 fontot, a holland gyártól 62.000 fontot, a japán gyártól pedig 39.000 fontot kapott engedélydíjak címén.

Az amerikai vállalat egyik titkos ügynöke Clémenceau Mihály, Clémenceau Györgynek, a »Tigris«-nek mérnök fia volt, akiről Sir Basile Zacharov, a rejtélyes görög a következőket írta egyik levelében Carse-nak: »Az ifjú Clémenceau igen hasznos szolgálatakat tesz az Önök cégének és vezetésem alatt főként az amerikai üzleteket tartja szemmel.«

Ez a hírhedt milliós Zacharov, akiről Carse — miután ismertette 5 százalékos ügynöki jutálékát — óriási jövedelmét — kifejtette, hogy »ő Európa titokzatos embere« és »talán ő a legnagyobb jelenleg élő ember«. A fegyverkapitalizmus képviselőjének ez a kijelentése éppoly megbotránkoztatót keltett, mint a vizsgálat sok megdöbbentő eredménye.

A nyilvános tárgyalás során fölolvastak egy »szigorúan bizalmas« jelzésű levelet, amelyet Charles Craven nyugalmazott magasrangú angol tengerészti tiszt, jelenleg a Wickers cég ügyvezető igazgatója írt 1917-ben az Electric Boat Company egyik igazgatójának.

A levélben többek közt a következőket írta: »Az admirális cégünket és az Armstrong-műveket is felszólította, hogy nyújtsunk be pályázatot néhány búvárhajó építésére. Bármilyen legyen is az ár, megkértem majd az Armstrong-műveket, hogy a mi árunknál valamivel magasabb árat számítsanak, hogy minden körülmények között mi kapjuk meg a megrendelést. Barátom az admirálisban segítségünkre lesz, mint ahogy a múlt évben is öt búvárhajóra szóló megrendelést juttatott nekünk.«

Egy másik levelében Carse annak a lehetőségére célzott, hogy a genfi és egyéb »tréfás megállapodások« (fancy agreements) árthatnak az üzleteknek.

Carse kijelentette az angol lapok képviselőinek, hogy ezekre a levelekre nem emlékszik.

Háborús uszítás az aranyért

A szenátus hadiipari vizsgálóbizottságában nagy megdöbbenést keltett Clark szenátornak, a bizottság egyik tagjának az a kijelentése, hogy az Electric Boat Company és a Vickers cég a Chile és Peru közti 1920-iki feszültséget arra használták ki, hogy jelentékenyen növeljék Dél-Amerikába irányuló hadianyagszállításait.

Chilének azt mondták, hogy Perunak van több fegyvere, Peruval pedig elhitették, hogy Chilének van több. A szenátor kijelentette, hogy okirattal tudja bizonyítani, hogy az Electric Boat Társaság, Perunak, a Wickers cég pedig Chilének szállított és a haszon 50—50 százalék arányában megosztották.

Az angol városok „bombabiztos” átépítését sürgetik

London, szeptember 5.

Andrew Conley, az angol szakszervezeti kongresszus elnöke, az angol szocialista lakásépítő szövetség Weymouth-i értekezletén tartott beszédében valamennyi angol város átépítését sürgette, tekintettel a jelenlegi háborús készülődésekre, amelyek mindenütt

bomba- és gázbiztos fedezékek

építését teszik szükségessé az egész lakosság számára.

A szervezett munkásság befolyása ellenére, mondotta a szónok, újabb háború fenyeget még a mai nemzedék életében és el sem lehet képzelni, hogy milyen borzalmas katasztrófát jelentene Londonra az első légi támadás. A szakszervezeti kongresszus főtanácsának küldöttsége nemrég felkereste ebben az ügyben a kormányt és Sir John Simon külügyminiszter kijelentette, hogy a kormány bizalmas értesülése szerint legalább egy kontinens hatalom 12 órán belül oly óriási légi haderőt küldhetne London fölé, hogy teljesen megbéníthatná vele a fővárost. A jelenlévő Ramsay MacDonald miniszterelnök ehhez helyeslően bólintott.

A Sunday Dispatch szerint 80.000 font költséggel titkos földalatti kábel raknak le az admirális londoni palotája és a Milford Haven kikötő között, ahova a Woolwichi arzenál fogják áthelyezni és az angol hajóhad számára hadikikötőt fognak építeni háború esetére. Milford Haven kikötője 19,2 kilométer hosszú és 15 fonal mély, tehát könnyen befogadhatja az egész angol hajóhadat és a legtekintélyesebb két angol tengeri nagyság véleménye szerint Anglia legjobb és legvédelemben hadikikötője lesz. Nyílt titok, hogy Pannar Guttal, a Pembroke rakparttól nyugatra, továbbá a közeli Lambeath-nél robbanóanyaggyárakat építenek, ahol

kizárólag a »T. N. T.« elnevezésű rendkívül erős robbanóanyagot fogják készíteni.

A kanadai szabadelvű párt amelynek sorából kerül ki valószínűleg a legközelebbi kanadai kormány, elvileg elhatározta, hogy ha Anglia háborúba keveredik, akkor a hadállapot Kanadára is kiterjed. Bármely dominium parlamentje szabadon dönthet arról, hogy résztvesz-e a háborúban, a megtagadás azonban nem jelenti még a birodalomból való kilépést. De ha a királyi hadat üzen, akkor az egész birodalom hadi-

Az enterococcus megölte Pongor Henrik kormányfőtanácsost

Pongor Henrikné luminált vett be, megelőzte férjét a halálban

(A Magyarország tudósítójától.) Ma éjszaka három óra tájban a Trombitás út 2. számú ház egyik elegáns emeleti lakásában meghalt Pongor Henrik kormányfőtanácsosnak, a Trans Danubia Egyesült Gözmalmok vezérigazgatójának 64 esztendőes felesége és reggel nyolc órakor az Amerikai úti Szeret-kórházban meghalt a 71 éves férj: Pongor Henrik kormányfőtanácsos, vezérigazgató.

A vezérigazgató néhány héttel ezelőtt súlyosan megbetegedett. Hozzá tartozói beszállították az amerikai úti Szeret-kórházba, ahol az orvosok nyomban megállapították a diagnózist. Pongort az enterococcus néven ismert veszedelmes bacillus támadta meg, általános fertőzést okozott és a vezérigazgató menthetetlen.

Nemrégiben írtak a lapok Rejtő Alfréd dr. Wesselényi uccai ügyvéd-ről, aki ugyancsak enterococcus-fertőzés következtében halt meg a János-szanzatóriumban. A vezérigazgató családja tehát tisztában volt az al, hogy a szörnyű betegség ellen nem tud védekezni az orvosi tudomány: Pongor Henrik napjai meg vannak számlálva. Nap-nap után ott ült a Szeret-kórház különosztójában a vezérigazgató családja. Felesége, aki 36 esztendő óta élt ideális házasságot, három férjzett leánya és három veje: Sugár Béla mérnök, Radvány Manó dr. ügyvéd és Szunyog Béla mérnök. Nap-nap után reményvesztettebben távoztak a betegágy mellől.

A vezérigazgató súlyos betegsége nagy részvétet keltett mindenfelé. Sokan ismerték Pongor Henriket,

állapotban van, még ha egyes tagjai nem is viselnek valóban háborút.

Három évvel meghosszabbították a világháborút!

Washington, szeptember 5.

(A Magyarország külön tudósítójától.) Szenzációs leleplezéseket hozott felszínre a szenátusi vizsgálóbizottság. Két cég, az Electric Boat és a Vickers-Armstrong csinálta a legnagyobb üzleteket. Okmányszerűen be van bizonyítva, hogy Sir Basile Zacharov 150.000 fontsterlinget kapott ettől a két vállaltól azért, hogy Spanyolországgal közvetítette számukra a fegyverszállítási szerződést. Nagy szenátor, a vizsgálóbizottság elnöke azt mondja, hogy a világháború idején a központi hatalmaknak épügg, mint a nagytantának, már 1915-ben nem volt municiójuk a háború folytatására és ha az Egyesült Államok hadianyaggyárai nem szállítottak volna nekik, akkor a világháború három évvel hamarabb bevégeződött volna. (Telor.)

aki 1908 óta állott a Trans Danubia élén és akit közhasznú tevékenységéért a kormányzó 10 esztendővel ezelőtt kormányfőtanácsossá nevezett ki.

A közelálló tudták, hogy a tragédia előbb-utóbb bekövetkezik. Vasárnap délután a kórház igazgatósága telefonon értesítette a Pongor-családot, hogy a vezérigazgató haldoklik, siessenek ki hozzá, hogy beszélhesse-nek vele. Percek alatt kint voltak a nagy család tagjai a Szeret-kórházban. Az agonizáló vezérigazgatótól könnyes szemmel búcsúzott a család. A vezérigazgató felesége kétségbeesve fordult az egyik leányához:

— Nem élem túl apa halálát... Ha ő meghal, én is fölösleges vagyok itt... Különben sem tudok nélküle élni.

A családtagok körülvették a zokogó asszonyt, vigasztalták, bátorították, de mivel úgy vették észre, hogy a csillapító szavaknak semmi hatásuk nincs, hazakísérték Trombitás úti lakásába és mellette maradtak késő éjszakáig. Ekkor ezt mondotta Pongor Henrikné:

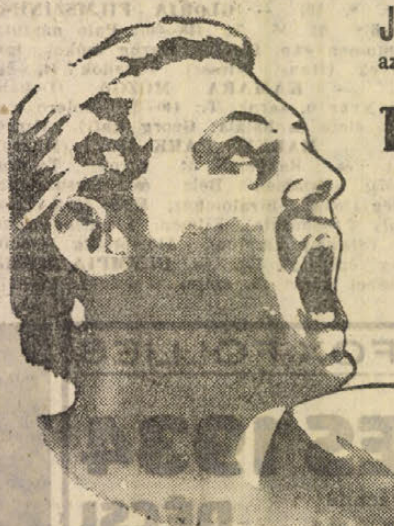
— Most menjeteek szépen haza, aludni szeretnék... Ne féljete, a jó Isten segítségével elég lelkierőm lesz elviselni ezt a csapást is.

Ejfelután egyedül maradt Pongor Henrikné a lakásán. Aludni küldte Szigeti Józsefnek, a házvezetőnőjét is, azután becsukódott mögötte hálószobájának az ajtaja.

A házvezetőnő reggel kilenc óra tájban bekopogott a hálószobába. Nem kapott választ. Benyitotta az ajtót, rémülten lépett előre: az ágyban eltorzult arccal, eszméletlenül feküdt az idős úriasszony, mellette az éjjeliszekrényen üres vízespohár és szétdobált fiólok. Semmi kétség sem lehetett afelől, hogy a vezérigazgató felesége öngyilkossági kísérletet követett el, megmérgezte magát.

Szigetiné sírva hívta fel telefonon Sugár Béla mérnököt, akivel közölte, hogy mi történt. Néhány perc múlva már orvosok érkeztek a Trombitás úti lakásba. Mindennel megpróbálkoztak, hogy megmentsek az életunt úriasszonyt, de hiába. Az injekciók nem tudták eszméletre téríteni. Nagy adag luminált vett be Pongor Henrikné, mert vigasztalhatatlan volt férjének reménytelen állapota miatt. Nem akarta túlélni a férjét, sőt meg akarta öltetni a halálában. Ez sikerült is neki.

Hétfőn reggel óta feküdt eszméletlen állapotban a vezérigazgató felesége és ma hajnalban meghalt. Néhány órával később közölték a mélyen lesújtott családtagokkal, hogy a Szeret-kórházban meghalt a férj is. Úgy haltak meg mind a ketten, hogy egyik sem tudott a másik haldaról.

Johnny Weissmüller
az egyetlen, valódi TARZAN
Új filmje

TARZAN ÉS PAJTÁSA

Metro-Goldwyn-Mayer
film

A nő főszerepben:
Maureen O'Sullivan

Izgalmasabb, mint a
Trader Horn, érdekesebb,
mint az Eszkimó, poétikusabb,
mint a Fehér Aranyak

PREMIER MA!
Előadások fél 3, 5, 7, 9, 11, 12. Az első előadás mérsékelt helyárakkal és műsoron kívüli két kisképpel

Ünnepélyes díszelőadás negyed 8-kor!